

### עונה אמן בעל כרחו

#### תלמוד בבלי מסכת שבת דף קיט עמוד ב

אמר רב חסדא אמר מד עוקבא: כל המתפלל בערב שבת ואומר ויכולו שני מלאכי השרת המלוין לו לאדם מניחין ידיהן על ראשו ואומרים לו וסר עונך וחסאתך תכפר. תניא, רבי יוסי בר יהודה אומר: שני מלאכי השרת מלוין לו לאדם בערב שבת מבית הכנסת לביתו, אזור טוב ואחד רע. וכשבא לביתו ומצא נר דולק ושולחן ערוך ומטתו מונעת, מלאך טוב אומר: יהי רצון שתהא לשבת אחרת כך. ומלאך רע עונה אמן בעל כרחו. ואם לאו, מלאך רע אומר: יהי רצון שתהא לשבת אחרת כך, ומלאך טוב עונה אמן בעל כרחו.

#### שו"ת דברי יציב או"ח סקכ"ג

(ב) וענין שלום עליכם הוא עפ"י הש"ס בשבת קי"ט ע"ב, שני מלאכה"ש מלוין לו לאדם בער"ש מבית הכנסת לביתו וכו'.

#### רש"י מסכת ברכות דף ס

התכבדו וכו' - אל המלאכים המלוים אותו הוא אומר, שנאמר (תהלים צ"א) כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך.

#### תלמוד בבלי מסכת ברכות דף ס עמוד ב

הנכנס לבית הכסא, אומר: התכבדו מכובדים קדושים משרתי עליזין, תנו כבוד לאלוהי ישראל, הרפו ממני עד שאכנס ואעשה רצוני ואבא אליכם. אומר אביי: לא לימא אינש הכי, דלמא שבקי ליה ואזלי. אלא לימא: שמרוני שמרוני, עזרוני עזרוני, סמכוני סמכוני, המתיני לי המתיני לי, עד שאכנס ואצא שכן דרכן של בני אדם.

#### שולחן ערוך סימן ג סעיף א

כשיכנס לבה"כ = לבית הכסא = יאמר: התכבדו מכובדים וכו', ועבשיו לא נהגו לאומרו.

#### ט"ז אורח חיים סימן ג ס"ק א

ועבשיו וכו'. - כי אין אנו מחזיקין ליראת שמים שמלאכין מלוין אותנו.

#### ביאור אגדות למהר"ל מפראג

אחד טוב בו. מבואר כי יש לכל מצוה שבתורה מלאכים ממונים עליה האחד מסטרא דימינא שיהיה סניגור לאדם על קיום המצוה והוא מסטרא דשמאלא שיהיה קטיגור לאדם לעובר על המצוה והן הן ב' מלאכי השרת שאמרו כאן שהן ממונים על מצות שבת. ואמר בקיום המצוה זו דמלאך טוב אומר יה"ר בו ומלאך רע יענה אמן בעל כרחו יותר מתקיים באומרו אמן ע"ד שאמרו הודאת בעל דין כמאה עדים דמי וכן בהיפך שמלאך טוב אומר אמן והודאתו כמאה עדים דמי וק"ל:

#### עולת ראה ח"ב לט

שלום עליכם. ממנהגנו שאנו אומרים שלום עליכם בכניסת שבת, משום שני מלאכי השרת, המלוים לו לאדם בערב שבת מבית-הכנסת לביתו (שבת קי"ט:), נראה לכאן סתירה למש"כ המפ' באו"ח סי' ג' סעיף א', שעבשיו לא נהגו לאמר התכבדו וכו' מפני שאין אנו חשופים כ"כ שילוו אותנו מלאכים. אבל י"ל שהמלאכים תמיד הם מבח זכות מצות תפילין, וכמ"ש וראו כל עמי-הארץ כי שם ד' נקרא עליך אלו תפילין שבראש (ברכות ו.), ודוקא הם שהיו נזהרים בתפילין כל היום היו צריכים לומר התכבדו וכו' ומי שאינו נזהר בזה אינו צריך, וי"ל שבשבת, כיון שהוא לאו זמן תפילין, מבח שהוא בעצמו אות, א"כ הזכות שיש מצד התפילין יש ג"כ מצד השבת בעצמו, ואז י"ל ג"כ מלאכים, ומשום כך אנו אומרים שלום עליכם.

#### חדושי אגדות שבת מהר"ל, שבת קיט

כל המתפלל בערב שבת וכו' פירוש כי בערב שבת כאשר נכנס השבת, אשר השבת הוא ההשלמה, והשלם ראוי שיהיה בלי חסרון, כי החטא הוא חסרון בודאי לאדם כאשר בארנו פעמים הרבה. ולפיכך המלאכים שהם מלוין לאדם אומרים וסר עונך וחסותך תכופר, כי הסרת חטא הוא מצד העליונים דוקא שהם בלא חטא, ויום הכפורים שהוא סלוק חטא אז האדם במדרגת מלאך. ומצד כי אל האדם משמשים שני מלאכים מביאים הסרת החטא.

כי שני מלאכי השרת מלוים את האדם כשיצא מבית הכנסת לביתו, כי האדם כאשר מקבל השבת במדרגה עליונה מן הבריאה שהיא השבת השלמת הבריאה ולפי מדרגת והשלמת הבריאה מתחברים המלאכים אשר הם רואים לאדם, כדכתיב כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכך, ודבר זה יותר כאשר בא מבית הכנסת וקבל שבת, מלוים אותו שני מלאכי שרת כאשר נתן הקב"ה בבריאה.

וכשבא לביתו... מלאך טוב אומר וכו' דבר זה יש לך גם כן להבין כי שבתות השנה מתקשרים מתחברים יחד, מה שלא תמצא כך בשאר הימים שאין להם חיבור ביחד. וזה כי כל השבתות השנה ענין אחד להם, שמורים כי ה' תכרך ברא העולם לששה ונח ביום השביעי. לפיכך אם שולחנו ערוך וכו' מלאך טוב אומר יהי רצון וכו' שראוי שיהיה אחד כל שבתות שהם בשנה. ואלו המועדים כל אחד ואחד בשנה מיוחד, מה שאין כן בשבתות שהם בשנה אחת. וכן להפך מלאך רע אומר וכו'.